

Den kubanska revolutionens historia och uthållighet

Den kubanska revolutionens motståndskraft och uthållighet

Jordreform, nationalisering, folkdemokrati och infriade löften

Den 1 januari 2026 är det 67 år sedan den USA-stödda diktatorn Fulgencio Batista flydde från Kuba och den revolutionära armén under ledning av Fidel Castro intog den östra staden Santiago de Cuba utan att möta något motstånd. Den kubanska revolutionens triumf den 1 januari 1959 är en betydelsefull händelse för Amerika och världen.

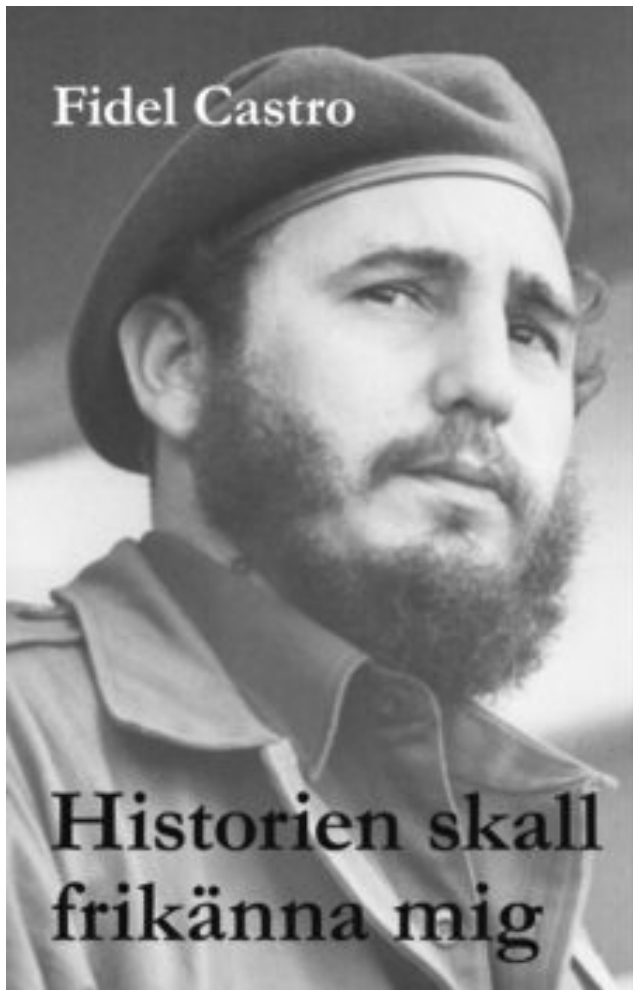
Den kubanska revolutionens uthållighet är kontinuerlig. Med tanke på de mäktiga krafter som ständigt har motarbetat den, hade det varit rimligt att förvänta sig att den skulle ha fallit för länge sedan. Men den har stått emot och överlevt, först i mötet med en terrorkampanj som startades av den emigrerade nationella bourgeoisin och den US-amerikanska regeringen i början av 1960-talet, sedan trots att embargot utvidgades till en blockad efter Sovjetunionens kollaps, och nu trots att blockaden intensifierats, initierad under Trumps första administration, fortsatt under Biden och fortsätter idag som en följd av den nuvarande utrikesministerns rabiat hat.

Nyckeln till att förstå Kubas uthållighet är ett viktigt socialt faktum: den kubanska politiska kulturen är rotad i en gemensam uppsättning moraliska värderingar. Som den kubanske forskaren Augustín Lage betonar i *The Knowledge Economy and Socialism* (Monthly Review Press, 2024) finns det i Kuba en speciell koppling mellan etik och nationellt medvetande. Kopplingen har sina rötter i Kubas självständighetsrop 1868, när revolutionen kopplade avskaffandet av slaveriet till sin strävan efter nationell suveränitet. Kopplingen mellan etik och nationellt medvetande fördjupades under 1880- och 1890-talen av José Martí, som såg självständigheten som utgångspunkten för den suveräna uppbyggnaden av en republik för alla och för allas bästa. Och det kom till uttryck i Fidels tankar, som ledde nationen under ett halvt sekel i utvecklingen av social rättvisa i praktiken: fullständig läskunnighet, gratis utbildning och hälsovård för alla, kvinnors jämställdhet, avskaffande av rasdiskriminering, byggande av bostäder och universalisering av kulturen. Fördelarna med det kubanska sociala projektet är brett fördelade, och skyddet av den nationella suveräniteten ses av folket som dess enda garant.

Även om den kubanska nationella kulturens politiska mognad har sina rötter i den kubanska revolutionens långa utveckling i Kubas historia, spelade Fidel en avgörande roll för att driva den kubanska nationella kulturen till en mer avancerad nivå. Den händelse som inledde det nya stadiet var attacken mot Moncada-kasernen den 26 juli 1953, ledd av Fidel, som syftade till att skaffa vapen för att inleda ett gerillakrig från bergen. Attacken misslyckades, men den galvaniserade folket, som uppfattade den som en heroisk handling som omsatte ord i handling.

Moncada-händelsen följdes av den hemliga distributionen av "Historien kommer att frikänna mig", Fidels försvarstal vid den efterföljande rättegången. Dokumentet var ett revolutionärt manifest, eftersom det förklarade att fattigdomen bland folket på landsbygden var en följd av att de bästa jordbruksmarkerna till stor del ägdes av utlänningar, och att de begränsade möjligheterna för

arbetare och yrkesverksamma var ett resultat av en nationell ekonomi som främst var inriktad på export av råvaror.

Finns att köpa från Svensk-Kubanska Föreningen

"Historien kommer att frikänna mig" lade också fram ett program. Det krävde industrialisering av ekonomin, med investeringar som kanaliserades från överdrivna militära utgifter. Det framhöll behovet av en jordbruksreform, som innebar expropriering av stora gods, både inhemska och utländska, och fördelning av mark till arrendatorer och jordbrukskooperativ. Det föreslog en stadsreform som skulle omvandla hyresgäster till husägare. Och det förespråkade en omfattande reform av utbildningen, med hänvisning till utbildningens betydelse för att bygga framtidens värld.

Som ett resultat av en populär amnestikampanj släppte Batista Fidel och hans kamrater ur fängelset den 15 maj 1955. Efter frigivningen erbjöds Fidel inflytelserika och lukrativa positioner inom politik och journalistik, men han tackade nej. Han och hans kamrater grundade den 12 juni 1955 den revolutionära rörelsen 26 juli, som delade ut pamfletter som uppmanade folket till revolution och återupprepade punkterna i Moncada-programmet.

Efter förberedelser i Mexiko inleddes den väpnade kampen i den östra provinsen, då känd som Oriente, den 2 december 1956. Efter att ha kontrollerat det östra bergsområdet Sierra Maestra under en tid och efter en misslyckad offensiv från Batistas sida, avancerade gerillan snabbt västerut under 1958, vilket kulminerade i revolutionära styrkors seger under ledning av Comandante Che Guevara i den centrala provinshuvudstaden Santa Clara, Batistas flykt och Fidels triumfartade intåg i Santiago de Cuba den 1 januari 1959.

Fidel anlände till Havanna den 8 januari 1959, välsignad av vita duvor, där han upprepade sitt budskap att de största utmaningarna ligger framför oss. Det är känt i kubansk historia som 'duvornas tal'.

Efter revolutionens triumf genomfördes Moncada-programmet på ett precist och beslutsamt sätt, i enlighet med löftena i "Historien kommer att frikänna mig". Lagen om jordbruksreform av den 17 maj 1959 exproprierade socker- och risplantager och boskapsgårdar som var större än 3 333 tunnland och fastigheter som var större än 1 000 tunnland. Den gav ägarna ersättning i form av tjugoåriga obligationer med 4,5 procent årlig ränta, med priser som fastställdes utifrån markens taxeringsvärde. Totalt exproprierades 4 423 plantager, varav ungefär en tredjedel av arealen fördelades till bönder som arbetade på den och som uppmuntrades, men inte tvingades, att bilda kooperativ. Två tredjedelar av arealen blev statlig egendom och användes för att etablera statliga gårdar och kooperativ. På de statliga gårdarna utsåg regeringen förvaltare, och arbetarna bildade fackföreningar och valde sina ledare. Förvaltarna och de valda ledarna skötte gårdarna tillsammans. Kooperativen tecknade avtal med staten, som köpte jordbruksprodukter och tillhandahöll teknisk hjälp.

Den 6 juli 1960 utfärdade den revolutionära regeringen en lag som bemyndigade Kubas president och premiärminister att nationalisera amerikanska egendomar genom gemensamma resolutioner. Nationaliseringslagen från 1960 fastställde ersättning genom statsobligationer med 2 % årlig ränta, med betalning som skulle börja om trettio år. Kuba skulle skapa en fond som skulle finansieras med insättningar motsvarande 25 % av USA:s köp av kubanskt socker utöver sockerkvoten.

Genom att koppla ersättningen för de amerikanska fastigheterna till nya villkor för sockerhandeln mellan USA och Kuba pekade nationaliseringslagen från 1960 på en omvandling av utnyttjandet av kärnan och periferin till ett samarbete mellan nord och syd. Den avvisades dock utan förhandlingar eller diskussioner av Eisenhower-administrationen. Den amerikanska företagseliten insåg inte att det neokoloniala världssystemet inte var hållbart på lång sikt, på grund av de globala sydländernas ökande förmåga att försvara sina intressen och på grund av att världssystemet nådde jordens geografiska och ekologiska gränser. Den amerikanska företagseliten kunde därför inte se att en omstrukturering av internationella normer på grundval av nord-syd-samarbete var den enda hållbara vägen för mänskligheten, och att USA:s intressen borde försvaras inom en ny global kontext som definierades av internationellt samarbete.

När det gäller den kubanska industrin planerade revolutionen inte någon nationalisering 1959. Den såg framför sig en industriell, vetenskaplig och kommersiell utveckling och ansåg att den kubanska nationella industriella bourgeoisie kunde spela en nyckelroll i det nationella utvecklingsprojektet. Följaktligen inkluderade revolutionsregeringen representanter för den nationella bourgeoisie i sitt första ministerråd, och Fidel uppmanade den nationella bourgeoisie att delta patriotiskt i det kubanska revolutionsprojektet.

Den kubanska industriella bourgeoisie var dock oförmögen att omvandla sig från en galjonsfigur som i praktiken styrdes av amerikanskt kapital till en oberoende nationell bourgeoisie allierad med ett revolutionärt projekt baserat på folkets intressen. Efter revolutionens seger emigrerade en betydande del av den nationella industriella bourgeoisie, övergav ledningen av sina företag, saboterade produktionen och/eller deltog i kriminella kontrarevolutionära aktiviteter. För att anpassa sig till denna situation godkände den kubanska revolutionära regeringen den 13 och 14 oktober 1960, mer än tjugoen månader efter revolutionens triumf, nationaliseringen, med ersättning, av kubanska privata fastigheter inom storindustri, handel, bankväsende och bostäder. I mitten av 1961 hade praktiskt taget alla stora industriägare lämnat landet. Ytterligare nationaliseringar genomfördes från den 30 juni 1961 till den 27 juli 1962, vilket fullbordade likvidationen av den nationella bourgeoisie som klass och införlivandet av storindustrin och handeln i den kubanska statens strukturer.

Vid revolutionens triumf var Fidel och den revolutionära ledningen övertygade om att den representativa demokratin inte skyddade folkets intressen och behov, men de hade ännu inte någon klar uppfattning om vilka alternativa strukturer som borde utvecklas. De inledde processen med politisk återuppbyggnad genom att utveckla massorganisationer som skulle möjliggöra folkets aktiva deltagande i utformningen av det revolutionära projektet. År 1960 bildades kommittéer för revolutionens försvar i alla stadsdelar, med syftet att övervaka sabotage och terroristaktiviteter. Samtidigt tog revolutionära ledare från gräsrotsnivå kontrollen över Kubanska arbetareförbundet och Kubanska studentförbundet, som tidigare kontrollerades av ledare med kopplingar till den neokoloniala ordningen, och dessa nationella organisationer för arbetare och studenter växte i antal. 1961 organiserades småbönderna i Nationella organisationen för små jordbrukare, och Kubanska kvinnoförbundet bildades.

Kubas deltagardemokrati i praktiken. Foto: CMKX Radio Bayamo

Massmöten blev också en viktig del av den politiska praktiken som ett viktigt element i folkets deltagande i den pågående

revolutionära processen. Den nationella generalförsamlingen för Kubas folk, som hölls den 2 september 1960, antog Havanna-deklarationen, som definierade de begrepp och rättigheter som skulle vägleda den revolutionära processen i det efterföljande skedet. Kubas nationella generalförsamling bestod av en massmöte med en miljon personer, cirka 20 % av den kubanska vuxna befolkningen vid den tiden. Fidel betraktade massmöten som ett embryonalt alternativt system för ?direkt demokrati? eller ?verklig demokrati?, där regeringen är förenad med folket och strävar efter att tillgodose folkets sociala och ekonomiska behov.

Fidel talar, 2a Havannadeklarationen

Under 1960-talet leddes det revolutionära projektet av en person med en exceptionell förmåga att analysera nationella och internationella frågor, att hitta politiskt intelligenta lösningar på problem och att skapa den nödvändiga enigheten bland folket. Redan 1961 talade Fidel om vikten av att ersätta ledarskapet av en enskild person med ett kollektivt ledarskap av ett politiskt förtruppssparti. Under det året gjordes försök att bilda ett politiskt avantgardistiskt parti genom en sammanslagning av de tre viktigaste revolutionära organisationerna, nämligen 26 juli-rörelsen (grundad och ledd av Fidel), 13 mars-revolutionära direktionen (ursprungligen en revolutionär studentorganisation) och Folkets socialistiska parti (Kubas första kommunistiska parti). Efter vissa problem kulminerade dessa ansträngningar slutligen 1965 i bildandet av ett nytt kommunistparti på Kuba. Dess funktion var att utbilda och vägleda folket, att bli en kollektiv undervisningsmyndighet i folkets ögon och så småningom ersätta Fidels exceptionella auktoritet. Partiet har dock inte beslutanderätt, som ligger hos folkets maktstrukturer.

1960-talets politiska praxis blev grunden för alternativa strukturer för folkets makt eller folkets demokrati, som institutionaliserades i den kubanska konstitutionen från 1976. Konstitutionen från 1976 skapade Nationalförsamlingen för folkets makt och koncentrerade makten i dess händer, genom att den beviljades befogenhet att stifta lagar och välja de högsta medlemmarna i regeringens verkställande och dömande grenar. Ledamöterna i nationalförsamlingen väljs av delegaterna i landets kommunala församlingar, som har valts genom direkt och hemlig omröstning, där väljarna väljer mellan två eller flera kandidater. Dessa direkta val av delegaterna till de kommunala församlingarna sker i små valdistrikt, där kandidaterna ? som nomineras av folket i grannskapsförsamlingar ? är kända av folket på grund av sitt arbete i massorganisationer eller andra institutioner i samhället. Följaktligen förekommer inga valkampanjer, utan istället visas korta biografier på offentliga platser. Massorganisationerna spelar en central roll i andra gradens val till nationalförsamlingen, eftersom de bildar kandidatkommissioner som föreslår kandidatlistor till delegaterna i kommunförsamlingarna och ledamöterna i nationalförsamlingen när dessa församlingar utövar sina valfunktioner. Med vissa reformer bevarades dessa strukturer för folkdemokrati i den kubanska konstitutionen från 2019. Konstitutionerna från 1976 och 2019 utarbetades med bred medverkan från folket och godkändes genom folkomröstningar med stor majoritet.

Charles McKelvey 251230 (ZT)

MEDICINER FÖR KUBA ? HEPARIN

Lågmolekylärt heparin är världens mest använda blodförtunnande medel och är en väsentlig medicin i många medicinska specialitetsområden. Med din hjälp kan vi hjälpa den kubanska hälsovården att nå ut till de 100 000 patienter som årligen behöver heparin. I förlängningen så kan tillverkningen av kubanskt heparin ge miljontals patienter i det globala syd tillgång till en väsentlig medicin till ett rättvist pris.

Insamlingskontot Mediciner för Kuba

pg 23 57 15-0

Swish 123 182 37 72

Märk betalningen med HEPARIN